

Veliki broj protesta u Srbiji prethodnih godina je bio neuspešan. Bez jasnih ciljeva, bez zahteva, bez konkretnih akcija. Nekada su i ekološki protesti bili takvi, ali postoje primeri u kojima su aktivizam, borba i neodustajanje od ciljeva doneli konkretne rezultate. Setimo se samo višegodišnje borbe oko izgradnje mini-hidroelektrane u onom malom selu (Rakita) blizu Babušnice. Zaista nisam osoba koja zna šta su prednosti i mane hidroelektrana (o tome slušajte ekološke aktiviste), niti se bavim time, ali prošlogodišnji događaj „izvlačenja reke iz cevi“ kada su aktivisti došli i uz pomoć mehanizacije i macola „oslobodili reku“ jeste pobjeda aktivizma i jeste pobjeda svih ekoloških boraca uz same žitelje ovog sela. Za mene koji sam sve to gledao sa strane, to jeste suštinski aktivizam - uzimanje macole ako je potrebno da bi se zaštitila prava i slobode građana. I ovi protesti su doveli do pobjeda. To je jako važno u percepciji bilo kakvog angažovanja građana na ulici.

Nažalost, veliki deo ekološkog aktivizma je usmeren na tzv. „gašenje požara“, odnosno na reakciju protiv aktuelnih problema i pokušaje sprečavanja određenih stvari. Ovo upravo govori o tome koliko je ova tema važna, ali i koliko bismo kao društvo morali da budemo svesniji. Ekoloških aktivista nije dovoljno, a svi mi, ostali, bismo mogli da se zapitamo o tome šta će se desiti kada problemi životne sredine zakucaju i na naša vrata, mada je mnogima već zakucalo. Ovi veliki borci se mogu nazvati (iskoristiću kovanicu Nikole Markovića iz Južnih vesti) „čuvarima države od vlasti“. I u tome im treba dati podršku.

Da li je ekologija politika?

Sve je politika. Ko beži od toga, samo ne razume kako stvari funkcionišu. Politika i je na koji način ćete upisati dete u vrtić, politika je i kako će vam biti organizovano bacanje đubreta, politika je i koliko ćete platu imati, politika je koliko ćete platiti gorivo, cigarete ili toalet papir, politika je i kako ćete distribuirati sir ili rakiju koju pravite u svom malom poljoprivrednom gazdinstvu u nekom zaseoku. Pa je tako i politika u kakvom životnom okruženju živite. Ekološka politika je jedna od sektorskih javnih politika koja je od izuzetne važnosti za život građana. Kao što su ekonomska, socijalna, fiskalna, politika saobraćaja ili politika obrazovanja. Stanje životne sredine zavisi od toga kako neko kreira politike i kako vodi ekološku politiku, a politike kreiraju političari (da ne kažem ono što je u nevladinom sektoru postala paradigma: donosioci odluka). Naravno da su i zahtevi protesta politički. Jer drugačije i ne može. O tome kako je politika postala prljava reč i kako se (auto)cenzuriše politika, čitajte koleginicu Avakumović.

Odsustvo dijaloga ili bilo kakve javne rasprave u društvu je dovelo do toga da ovo postane nepoželjno u javnom diskursu, da se odmah svi ograđuju od toga, valjda zato što je zabranjena diskusija ne samo o politici i političarima, nego i o politikama (odlukama i

pravilima koje utiču na živote svih nas). Kada se sve ovo jednog dana promeni, moraćemo kao suštinu aktivizma i učešća u javnom životu da stavimo diskusije o politikama.

Da li je ekologija postala tema zato što smo bogati?

Ovo je jako zanimljiva teza koju je iznela Ana Brnabić, koja može da ima utemeljenje, ali samo onda ako ste pali iz svemira u Srbiju i vidite opštu propagandu o BDP-u i čujete da tamo negde postoji neki ekološki protest. Kada se pojedinci obezbede materijalno, onda krenu da razmišljaju o postmaterijalističkim vrednostima poput ekologije i to tvrdi predsednica Vlade, međutim teško da to na primeru Srbije može potkrepiti činjenicama poput visokog životnog standarda, a posebno ne time da sve više ljudi razmišlja npr. o tome kako da kupuje hibridne automobile, kako da se iz gradova sele na periferiju radi većeg užitka u čistom vazduhu i odsustvu buke. Šta više, ovaj narod je smislio i kako da zaobiđe obavezan (od sredine godine) DP filter na dizelima vozilima, nikad nije bila veća potražnja za stanovima u urbanim sredinama, a i ono malo kuća što postoji u Beogradu je sve manja šansa da će opstati i da na njihovim mestima neće nići višespratnice kako bi se zadovoljila tražnja ljudi da zbog posla i iole boljeg standarda žive u velikim gradovima. Ovde je građanima važna ekologija ne zato što su došli u poziciju razmišljanja o postmaterijalističkim vrednostima, već zato što im se uništava reka, zato što im crna prašina iz železare u Smederevu pravi taloge u stanovima, zato što imamo mnogo prljavih tehnologija po Istočnoj Srbiji, zato što se najavljuju ekološke katastrofe u Loznici (o svemu tome čitajte i slušajte od ljudi koji se u to razumeju), zato što smo počeli da vidimo vazduh iako se svi sećamo prvog razreda osnovne škole u kome su nas učili da se vazduh ne vidi. E zato su ekološke teme postale važne - zato što imamo mnogo žarišta, a ne zato što smo bogati pa imamo viška vremena i okrećemo se postmaterijalističkim vrednostima.

Samo se nadam da ćemo se mnogi osvestiti na vreme (tu mislim i na sebe) i podići glas protiv uništavanja životne sredine. A još više se nadam da ćemo doći u situaciju da se ekologijom bavimo na nekom višem nivou, a ne na nivou opstanka građana u eko žarištima.

Izvor: talas.rs